

Κ- 94.777

Το απόρρητο της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας συνιστά στη σύγχρονη εποχή μία από τις βασικότερες ατομικές ελευθερίες. Γι' αυτό το Σύνταγμά μας, ορίζοντας το απαραβίαστο του δικαιώματος αυτού, επιτρέπει την παράκαμψή του μόνο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερος σοβαρών εγκλημάτων και υπό την τήρηση αυστηρών δικαστικών εγγυήσεων.

Η αποδέσμευση από το απόρρητο εξακολουθεί μέχρι σήμερα να ρυθμίζεται από ένα νόμο της δικτατορίας, δηλαδή το ν.δ. 798/1971. Οι πρόσφατες καταγγελίες για τηλεφωνικές υποκλοπές που οδήγησαν στη σύσταση της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής καταδεικνύουν την ανεπάρκεια του υφιστάμενου νομικού και δεσμικού πλαισίου. Ανασφάλεια και δυσπιστία διακατέχουν πλέον τον πολίτη για την προστασία της σημαντικής αυτής πτυχής της προσωπικής του σφαίρας. Είναι βέβαιος ότι οι τηλεφωνικές υποκλοπές είναι αναπόφευκτες. Δεν είναι όμως έτσι.

Η ευαισθητοποίηση της πολιτείας για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι σήμερα επιβεβλημένη όσο ποτέ άλλοτε. Η πρόσφατη πρόταση νόμου από τους βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για τη "Συγκρότηση Διακομματικής Επιτροπής Προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών" έχει αναμφίβολα θετικό περιεχόμενο, αποδίδει ωστόσο μια αποσπασματική προσέγγιση στο πρόβλημα των υποκλοπών. Όπως επισημαίνεται από την ίδια την Εισηγητική της Έκθεση:

"Η προστασία του ιδιωτικού και οικογενειακού απορρήτου και η προστασία του ατόμου απέναντι στην κατοχή και επεξεργασία προσωπικών πληροφοριών..... πρέπει να είναι αντικείμενο συστηματικής και λεπτομερούς νομοθετικής μέριμνας..... Η παρούσα πρόταση νόμου δεν φιλοδοξεί να καλύψει αυτό το κενό".

Η πρόταση νόμου που σας επισυνάπτω επιδιώκει τη συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος, προσαρμόζει τη σχετική νομοθεσία στο Σύνταγμά μας και τη συστηματοποιεί σε ένα κείμενο νόμου.

Σύμφωνα με την πρόταση:

- Για να αρθεί το απόρρητο της ανταπόκρισης και επικοινωνίας απαιτείται διάταξη (απόφαση) δικαστικής αρχής.
- Η απόφαση αυτή επιτρέπεται μόνο για λόγους εθνικής ασφάλειας και τη διακρίβωση ιδιαίτερος σοβαρών εγκλημάτων που αναφέρονται περιοριστικά στο νόμο.
- Η χρονική διάρκεια της άρσης του απορρήτου είναι περιορισμένη.
- Το αποδεικτικό υλικό που συγκεντρώθηκε επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί μόνο σε σχέση με το διερευνώμενο έγκλημα.
- Ο διγόμενος ειδοποιείται μετά το τέλος της διαδικασίας.
- Η δημοσίευση προϊόντος υποκλοπών από μαζικά μέσα ενημέρωσης δεν αποτελεί άδικο πράξη όταν γίνεται προς άσκηση νομίμου εξουσίας ή χάριν διαφυλάξεως δικαιώματος ή εξ άλλου δικαιολογημένου δημοσίου συμφέροντος

- Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων του νόμου ανατίθεται σε ένα αυτόνομο όργανο, τον "Επίτροπο για την ελεύθερη επικοινωνία και ανταπόκριση" που λογοδοτεί στη Βουλή. Ο Επίτροπος έχει όλες τις εξουσίες για να διαπιστώνει, καταγγέλλει και επιζητεί την τιμωρία όσων παραβιάζουν το απόρρητο και την ελευθερία ανταπόκρισης και επικοινωνίας. Η ανάθεση της ευθύνης και εποπτείας για τη διενέργεια του ελέγχου επιτρέπει σε συνάρτηση με τον ιδιαίτερο μηχανισμό που τίθεται στη διάθεσή του ταχύτητα και ευελιξία στην πραγματοποίηση του ελέγχου.

Η προτεινόμενη ρύθμιση αποβλέπει στην αναβάθμιση του ρόλου της Βουλής στον έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας. Δίνει στη Βουλή τη δυνατότητα να επιλαμβάνεται η ίδια της προστασίας του απορρήτου με τρόπο που να διασφαλίζεται η διαφάνεια.

Η πορεία των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής για το θέμα των τηλεφωνικών υποκλοπών έδειξε ότι ο έλεγχος της εφαρμογής του νόμου πρέπει να ανατεθεί σε έναν αυτόνομο θεσμό, τον Επίτροπο, και όχι σε μια διακομματική επιτροπή. Σε μια διακομματική επιτροπή το κόμμα της πλειοψηφίας μπορεί να παρεμποδίσει την έρευνα και να την στρέψει σε αδιάφορες κατευθύνσεις, άρα και να ματαιώσει το έργο της επιτροπής. Άλλωστε στόχος μας είναι η προστασία των πολιτών και όχι η ομοφωνία των κοινοβουλευτικών ομάδων για το ποιο τηλεφωνό θα ελέγχεται. Η ομόφωνη γνώμη των κομμάτων μπορεί να αντίκειται στο νόμο.

Σας υποβάλλω αυτή την πρόταση νόμου αφού στις αρμοδιότητές σας είναι και η υιοθέτηση κάθε πρόσφορου μέτρου για την προστασία του πολίτη και την αντιμετώπιση των υποκλοπών.

Η προώθηση της συνημμένης πρότασης νόμου θα αναπληρώσει ένα σημαντικό έλλειμα προστασίας του πολίτη και θα αναβαθμίσει την αξιοπιστία της Πολιτείας. Θα συμβάλει πέρα των άλλων στην ανάπτυξη ενός κοινωνικού και πολιτικού κλίματος σεβασμού της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας που είναι προϋπόθεση για μια δημοκρατική Πολιτεία.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Κώστας Σημίτης

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Για την προστασία της ελευθερίας ανταπόκρισης και επικοινωνίας

Άρθρο 1

1. Η τηλεφωνική ως και κάθε άλλη τηλεπικοινωνιακή ανταπόκριση με την οποία μεταβιβάζεται ήχος, κείμενο, σημείο, σήμα και δεδομένα είναι ελεύθερη και το απόρρητο αυτής απολύτως απαραβίαστο.
2. Απόλυτα απαραβίαστο είναι επίσης και το απόρρητο των επιστολών ως και της με κάθε άλλο τρόπο ανταπόκρισης.
3. Το κράτος λαμβάνει τα αναγκαία και κατάλληλα μέτρα προς διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας και ανταπόκρισης.
4. Περιορισμοί στο απόρρητο της επικοινωνίας και ανταπόκρισης επιβάλλονται μόνο από τη Δικαστική Αρχή, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.
5. Οι λόγοι για τους οποίους μπορεί η Δικαστική Αρχή να επιβάλει περιορισμούς στο απόρρητο της επικοινωνίας και ανταπόκρισης είναι αποκλειστικά:
 - α) λόγοι εθνικής ασφάλειας και
 - β) για την διακρίβωση ιδιαιτέρως σοβαρών εγκλημάτων.

Άρθρο 2

Περιορισμοί για λόγους εθνικής ασφάλειας

1. Αρμόδιο να διατάξει την αποδέσμευση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας είναι το Συμβούλιο Εφετών του τόπου στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να επιβληθεί ο περιορισμός.
2. Αίτηση για αποδέσμευση μπορεί να υποβάλει μόνο δημόσια αρχή, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται το χρήζον μείζονος προστασίας θέμα εθνικής ασφάλειας.
3. Η αίτηση υποβάλλεται προς τον Εισαγγελέα Εφετών του τόπου στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να επιβληθεί ο περιορισμός, ο οποίος εντός προθεσμίας τριών ημερών εισάγει την πρότασή του στο Συμβούλιο Εφετών.
4. Το Συμβούλιο Εφετών αυθημερόν αποφασίζει για την αποδέσμευση ή όχι του απορρήτου με διάταξή του, στην οποία περιέχονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 5 του παρόντος στοιχεία. Εάν κατά την κρίση του Συμβουλίου Εφετών ειδικές περιστάσεις εθνικής ασφάλειας επιβάλουν την παράλειψη ή συνοπτική παράθεση ορισμένων από τα στοιχεία αυτά, μνημονεύεται τούτο στη διάταξη.
5. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις την αποδέσμευση του απορρήτου μπορεί να διατάξει ο Εισαγγελέας Εφετών προς τον οποίο απευθύνεται η σχετική αίτηση της δημόσιας αρχής. Υποχρεούται, όμως, σε κάθε περίπτωση να εισάγει την αίτηση στο αρμόδιο Συμβούλιο Εφετών μέσα στην άνω τριήμερη προθεσμία προς έγκριση ή όχι της γενομένης αποδέσμευσης.

Άρθρο 3

Περιορισμοί για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων

1. Η αποδέσμευση του απορρήτου της τηλεπικοινωνιακής ανταπόκρισης είναι επιτρεπτή για τη διακρίβωση των κακουργημάτων, τα οποία προβλέπονται από:
 - α) Τα άρθρα 134, 135, 135Α, 137Α, 138, 139, 140, 141, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 157 παρ. 1, 207, 208, 209, 210, 211 του Ποινικού Κώδικα.
 - β) Τα άρθρα 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 63 του Στρατιωτικού Ποινικού Νόμου.
 - γ) Το άρθρο 1 του Ν. 1916/90.
 - δ) Τα άρθρα 5 και 6 του Ν. 1729/87
 - ε) Τα άρθρα 1 και 2 του Α.Ν. 710/45
 - στ) Τα άρθρα 20, 46, 49 και 58 του π.δ. της 9/24 Αυγούστου 1932 περί κωδικοποίησεως του ν. 5351 "περί αρχαιοτήτων".
2. Η αποδέσμευση στις άνω περιπτώσεις είναι επιτρεπτή μόνο αν αιτιολογημένα το αρμόδιο Δικαστικό Συμβούλιο διαπιστώνει ότι η διερεύνηση της υπόθεσης ή η εξακρίβωση του τόπου διαμονής του κατηγορουμένου είναι κατ'άλλο τρόπο αδύνατη ή ουσιαστικά δυσχερής.
3. Η αποδέσμευση στρέφεται μόνο κατά συγκεκριμένου προσώπου σε σχέση με διερευνούμενη συγκεκριμένη υπόθεση ή κατά προσώπων για τα οποία, με βάση συγκεκριμένα περιστατικά, προκύπτει ότι λαμβάνουν ή παραδίδουν σε άλλους συγκεκριμένες για τον κατηγορούμενο ή απ'αυτόν προερχόμενες ανακοινώσεις ή ότι ο κατηγορούμενος χρησιμοποιεί αυτά ως σύνδεσμο του.
4. Αρμόδιο να διατάξει την αποδέσμευση του απορρήτου στις άνω περιπτώσεις είναι το Συμβούλιο Εφετών ή Πλημμελειοδικών, στην αρμοδιότητα του οποίου, καθ'ύλη και κατά τόπο, υπάγεται η διακρίβωση του ερευνουμένου συγκεκριμένου εγκλήματος.
5. Την αίτηση για την αποδέσμευση υποβάλλει στο Συμβούλιο ο καθ'ύλη και κατά τόπο Εισαγγελέας, ο οποίος ενεργεί προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση και ο Ανακριτής, ο οποίος ενεργεί τακτική ανάκριση για εγκλήματα του παρόντος νόμου, εισάγεται δε στο Συμβούλιο εντός προθεσμίας τριών ημερών.
6. Το Συμβούλιο αυθημερόν αποφασίζει για την αποδέσμευση ή όχι του απορρήτου με διάταξη στην οποία περιέχονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 5 στοιχεία.
7. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις την αποδέσμευση διατάσσει ο Εισαγγελέας ο οποίος ενεργεί την προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση και ο Ανακριτής, ο οποίος ενεργεί την τακτική ανάκριση. Σε κάθε περίπτωση, όμως, υποχρεούνται να εισάγουν τη σχετική αίτησή τους στο αρμόδιο Συμβούλιο μέσα στην άνω προθεσμία προς έγκριση ή όχι της γενομένης αποδέσμευσης.

Άρθρο 4

Χρονική διάρκεια της αποδέσμευσης

1. Η χρονική διάρκεια της αποδέσμευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο μήνες. Παρατάσεις της διάρκειας αυτής, οι οποίες δεν υπερβαίνουν κάθε φορά τους δύο μήνες, μπορούν να διαταχθούν με τη διαδικασία, η οποία κατά περίπτωση προβλέπεται για την επιβολή του περιορισμού αυτού και υπό τον όρο

να εξακολουθούν να υφίστανται οι λόγοι αποδέσμευσης. Σε κάθε περίπτωση οι παρατάσεις δεν μπορούν να υπερβαίνουν συνολικά τη διάρκεια των δέκα μηνών.

2. Ο άνω χρόνος ανώτατης διάρκειας της αποδέσμευσης δεν ισχύει στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αποδέσμευση γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας.

3. Μετά τη λήξη της διάρκειας της αποδέσμευσης, εφόσον δεν επακολούθησε παράτασή της ή μετά τη λήξη του επιτρεπόμενου ανώτατου χρονικού ορίου της αποδέσμευσης ή μετά την άπρακτη πάροδο της τριήμερης προθεσμίας προς έγκριση από το Συμβούλιο αποδέσμευσης που διατάχθηκε από τον Εισαγγελέα ή τον Ανακριτή σε επείγουσες περιπτώσεις, αίρεται αυτοδικαίως ο περιορισμός αυτός του απορρήτου και κάθε υπάλληλος δημόσιας αρχής ή φορέα επικοινωνίας και ανταπόκρισης είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει τα αναγκαία και κατάλληλα μέτρα για την προστασία του απορρήτου της ανταπόκρισης του προσώπου σε βάρος του οποίου είχε επιβληθεί ο περιορισμός.

4. Με διάταξη του Συμβουλίου που επέβαλε την αποδέσμευση μπορεί να διαταχθεί η άρση της και προ της παρόδου της ορισμένης διάρκειάς της αν εκπληρώθηκε ο σκοπός για τον οποίο επεβλήθη ή εξέλιπαν οι λόγοι που δικαιολογούσαν την επιβολή της.

Άρθρο 5

Περιεχόμενο της διάταξης

Η διάταξη περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Το Συμβούλιο που επιβάλλει την αποδέσμευση.
- β) Την δημόσια αρχή ή τον Εισαγγελέα ή τον Ανακριτή που ζητά την επιβολή του περιορισμού.
- γ) Το όνομα και τη διεύθυνση του προσώπου κατά του οποίου απευθύνεται.
- δ) Την αιτιολογία και το σκοπό της επιβολής του περιορισμού.
- ε) Τα μέσα ανταπόκρισης ή επικοινωνίας στα οποία επιβάλλεται.
- στ) Την εδαφική έκταση εφαρμογής και τη χρονική διάρκεια της αποδέσμευσης.
- ζ) Την ημερομηνία και ώρα έκδοσής της.

Άρθρο 6

Διαβίβαση της διάταξης

Απόσπασμα της διάταξης που περιλαμβάνει το διατακτικό της παραδίδεται με απόδειξη σε κλειστό φάκελλο από εντεταλμένο όργανο της αιτούσας αρχής:

- α) στη διοίκηση του νομικού προσώπου που υπάγεται το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας
- β) στον υπουργό που εποπτεύει το νομικό αυτό πρόσωπο ή κατά περίπτωση στον υπουργό που είναι προϊστάμενος της οικείας δημόσιας υπηρεσίας
- γ) στην υπηρεσία που είναι αρμόδια για την εκτέλεση της διάταξης και
- δ) στον Επίτροπο Προστασίας της ελεύθερης ανταπόκρισης και επικοινωνίας.

Άρθρο 7

Ένδικα μέσα κατά της διάταξης

1. Κατά της διάταξης που επιβάλλει αποδέσμευση του απορρήτου έχει δικαίωμα έφεσης:
 - α) για όλες τις περιπτώσεις ο Επίτροπος Προστασίας για την προστασία της ελευθερίας της ανταπόκρισης και επικοινωνίας και
 - β) στις περιπτώσεις του άρθρου 3 του παρόντος ο διγόμενος από την επιβαλλόμενη αποδέσμευση εάν έλαβε γνώση αυτής και εφόσον δεν έχει ακόμη αρθεί ο επιβληθείς περιορισμός.
2. Αρμόδιο να κρίνει επί της εφέσεως είναι για μεν τις διατάξεις του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών το κατά τόπο αρμόδιο Συμβούλιο Εφετών, για δε τις διατάξεις του Συμβουλίου Εφετών το κατά το άρθρο 485 παρ.1 Κ.Π.Δ. συνεδριάζον ως Συμβούλιο ποινικό, με τριμελή σύνθεση, τμήμα του Αρείου Πάγου.
3. Η έφεση ασκείται εντός τριών ημερών από της ημέρας που έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης διάταξης ο δικαιούμενος προς άσκηση εφέσεως. Η έφεση κατατίθεται στον Πρόεδρο του Δικαστικού Συμβουλίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη διάταξη, ο οποίος την διαβιβάζει αυθημερόν στον αρμόδιο Εισαγγελέα που υπηρετεί στο Δικαστικό Συμβούλιο, που είναι αρμόδιο να κρίνει επ' αυτής.
4. Ο Εισαγγελέας εισάγει την έφεση με πρότασή του στο αρμόδιο να κρίνει επ' αυτής Δικαστικό Συμβούλιο εντός τριών (3) ημερών, το δε Συμβούλιο αποφασίζει αυθημερόν.
5. Η άσκηση εφέσεως και η προθεσμία προς άσκησή της δεν αναστέλλουν την επιβληθείσα αποδέσμευση του απορρήτου.

Άρθρο 8

Παροχή υπαλληλικής συνδρομής

1. Υπάλληλος της υπηρεσίας στην οποία ανήκει το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας για το οποίο επιβλήθηκε ο περιορισμός, αν παρ'ότι είναι αρμόδιος, δεν παρέχει στο εντεταλμένο όργανο πληροφορία σχετική με το περιεχόμενο της διάταξης και τεχνική ή υπηρεσιακή γενικά συνδρομή για την εκτέλεσή της, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξη μηνών.
2. Υπάλληλος της υπηρεσίας, στην οποία ανήκει το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας, που καθιστά γνωστό σε άλλον το περιεχόμενο των αποστολών και λοιπών μηνυμάτων που αποδεσμεύτηκαν από το απόρρητο, τα οποία γνωρίζει από την υπηρεσία του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξη μηνών.

Άρθρο 9

Έκθεση για την εκτέλεση της διάταξης

- Για την εκτέλεση της διάταξης συντάσσονται μία ή και περισσότερες, κατά τις περιστάσεις, εκθέσεις από την οικεία υπηρεσία που υπογράφονται από το εντεταλμένο όργανο της αιτούσας αρχής. Στις εκθέσεις αναφέρονται:
- α) οι ενέργειες που έγιναν για την εκτέλεση της διάταξης.
 - β) ο τόπος, η ημερομηνία και ο τρόπος που έγιναν.
 - γ) τα ονοματεπώνυμα των υπαλλήλων από τους οποίους έγιναν οι ενέργειες αυτές.

Αντίγραφα των εκθέσεων αυτών διαβιβάζονται με απόδειξη σε κλειστό φάκελλο στην αιτούσα αρχή, στη δικαστική αρχή που εξέδωσε τη διάταξη και στον Επίτροπο Προστασίας της ελεύθερης ανταπόκρισης και επικοινωνίας.

Άρθρο 10

Χρήση αποδεικτικού υλικού

Το περιεχόμενο της ανταπόκρισης ή επικοινωνίας, το οποίο έγινε γνωστό με την επιβολή του περιορισμού και κάθε άλλο σχετικό με αυτή στοιχείο απαγορεύεται, με ποινή ακυρότητας, να χρησιμοποιηθεί και να ληφθεί υπόψη ως άμεσο ή έμμεσο αποδεικτικό μέσο σε άλλη ποινική, πολιτική, διοικητική και πειθαρχική δίκη ή διοικητική διαδικασία για σκοπό διαφορετικό από εκείνο που είχε καθοριστεί από τη διάταξη. Κατ'εξαίρεση μπορεί, κατά την αιτιολογημένη κρίση της αρχής που εξέδωσε τη διάταξη, να χρησιμοποιηθεί και να ληφθεί υπόψη αν χρησιμεύει για τη διακρίβωση άλλου ιδιαίτερος σοβαρού εγκλήματος σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1.

Άρθρο 11

Ειδοποίηση διγομένων-Τύχη στοιχείων

1. Μετά τη λήξη των περιορισμών και όταν δεν διακινδυνεύεται ο σκοπός για τον οποίο αυτοί διατάχθηκαν γνωστοποιείται στους διγομένους η επιβολή τους.
2. Τα στοιχεία που είχαν κατασχεθεί σε εκτέλεση της διάταξης επισυνάπτονται στη δικογραφία αν συνιστούν αποδεικτικά μέσα για την ποινική δίωξη, διαφορετικά επιστρέφονται στον κύριο των στοιχείων αυτών.
3. Τα αντίγραφα και το λοιπό υλικό εγγραφής ή αποτύπωσης των μηνυμάτων που είχαν διαβιβαστεί επισυνάπτονται επίσης στη δικογραφία αν συνιστούν, κατά την αιτιολογημένη κρίση της αρχής που εξέδωσε τη διάταξη, αποδεικτικό υλικό για την ποινική δίωξη που έχει ασκηθεί, διαφορετικά καταστρέφονται ενώπιόν της. Για την καταστροφή συντάσσεται σχετική έκθεση.

Άρθρο 12

Παραβίαση απορρήτου

Στο άρθρο 370B παρ.4 Π.Κ. προστίθεται εδάφιο ως εξής:

“Το άδικο των άνω πράξεων αίρεται σε περίπτωση κατά την οποία η ανακοίνωση ή γνωστοποίηση στο κοινό διά του Τύπου ή των ΜΜΕ γίνεται προς άσκηση νομίμου εξουσίας, ή χάριν διαφυλάξεως δικαιώματος ή εξ άλλου δικαιολογημένου δημοσίου συμφέροντος”.

Άρθρο 13

Επίτροπος για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία

1. Συγκροτείται με τον παρόντα νόμο ανεξάρτητη δημόσια αρχή, ο Επίτροπος για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία, της οποίας αρμοδιότητα είναι ο έλεγχος της διασφάλισης και προστασίας του απορρήτου της ανταπόκρισης και της πιστής τήρησης των διατάξεων του παρόντος.

2. Ο έλεγχος του Επιτρόπου για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία απευθύνεται κατά κάθε δημόσιας αρχής, ως και κατά κάθε νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που παρέχει στο κοινό υπηρεσίες επικοινωνίας και ανταπόκρισης και άμεσα ή έμμεσα σχετίζεται με τις υπηρεσίες αυτές.
3. Ο Επίτροπος είναι ανεξάρτητος, δεν δεσμεύεται από τις εντολές άλλων οργάνων και ενεργεί κατά την κρίση του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.
4. Ο Επίτροπος λογοδοτεί απευθείας προς τη Βουλή των Ελλήνων ή κατά τον Κανονισμό αυτής σε Τμήμα ή Επιτροπή αυτής, τακτικά μεν μια φορά το χρόνο, έκτακτα δε αν συντρέχει σοβαρή περίπτωση ή ζητηθεί από τη Βουλή των Ελλήνων ή Τμήμα ή Επιτροπή.
5. Ο Επίτροπος και οι υπηρεσίες των οποίων προΐσταται έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι δαπάνες λειτουργίας τους καλύπτονται από την εισπραξη εσόδων, τα οποία επιβάλλει ο Επίτροπος στα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες επικοινωνίας και ανταπόκρισης. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται ως δημόσια έσοδα και αποδίδονται απευθείας στον Επίτροπο. Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της δημόσιας αυτής αρχής οι δαπάνες της καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό.
6. Με νόμο μπορούν να ανατεθούν στον Επίτροπο για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία και άλλες αρμοδιότητες ελέγχου δημοσίων αρχών και φορέων, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οι οποίοι έχουν καθήκον να διασφαλίζουν και να προστατεύουν άλλα θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα του πολίτη.

Άρθρο 14

Εκλογή του Επιτρόπου για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία

1. Ο Επίτροπος για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία ως και ο αναπληρωτής αυτού εκλέγονται μεταξύ των Συμβούλων Επικρατείας από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας για τριετή θητεία. Η θητεία του μπορεί να ανανεωθεί για μια μόνο φορά. Ο αναπληρωτής αντικαθιστά τον Επίτροπο σε περίπτωση απουσίας ή προσωρινού κωλύματος.
2. Ο Επίτροπος κατά τη διάρκεια της θητείας του διατηρεί την ιδιότητα του ανωτάτου δικαστικού και απολαύει του σεβασμού και της προστασίας που αρμόζει στην ιδιότητα αυτή. Ασκει αποκλειστικά τα καθήκοντα του Επιτρόπου απαλλασσόμενος των λοιπών δικαστικών του καθηκόντων. Ο αναπληρωτής αυτού απαλλάσσεται των δικαστικών του καθηκόντων μόνο κατά το διάστημα που αναπληρώνει τον Επίτροπο.
3. Ο Επίτροπος μπορεί να ανακληθεί μόνο με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων ή Τμήματος ή Επιτροπής αυτής, προς την οποία κατά τον Κανονισμό αυτής λογοδοτεί. Η απόφαση λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του συνόλου των μελών της Βουλής ή του Τμήματος ή της Επιτροπής προς την οποία γίνεται η λογοδοσία.
4. Σε περίπτωση θανάτου, μονίμου κωλύματος ή ανακλήσεως του επιτρόπου συνέρχεται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας και εκλέγει για το υπόλοιπο της θητείας νέο Επίτροπο για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία.

Άρθρο 15

Οι υπηρεσίες του Επιτρόπου για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία.

1. Ο Επίτροπος για την ελεύθερη επικοινωνία και ανταπόκριση προΐσταται των υπηρεσιών οι οποίες τον επικουρούν και τον υποστηρίζουν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Οι υπηρεσίες αυτές είναι:

α) Η διοικητική υπηρεσία η οποία παρέχει τη διοικητική οικονομική και τεχνική υποστήριξη του έργου του Επιτρόπου.

β) Η υπηρεσία προστασίας του απορρήτου η οποία επιτελεί το έργο ελέγχου της τήρησης του παρόντος και της διασφάλισης και προστασίας του απορρήτου της ανταπόκρισης.

2. Η υπηρεσία προστασίας απορρήτου αποτελείται από υπαλλήλους και εμπειρογνώμονες τους οποίους επιλέγει κατά την κρίση του ο Επίτροπος και είτε προσλαμβάνει είτε ζητά την απόσπασή τους από οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία, νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή τον Ο.Τ.Ε. στον οποίο υπηρετούν. Η πρόσληψη ή η απόσπαση αυτών υποχρεωτικά είναι ορισμένου χρόνου και δεν μπορεί να υπερβαίνει την θητεία του Επιτρόπου, ο οποίος τους προσέλαβε ή ζήτησε την απόσπασή τους.

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Δικαιοσύνης, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών ορίζονται :

α) Οι οργανικές θέσεις των υπηρεσιών του Επιτρόπου και η κατάσταση των υπαλλήλων που πληρούν αυτές.

β) Τα σχετικά με την απόσπαση ή διάθεση υπαλλήλων άλλων δημόσιων υπηρεσιών ή Ν.Π. του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή του Ο.Τ.Ε.

γ) Τα σχετικά με τις αποζημιώσεις τις μετακινήσεις, τα οδοιπορικά έξοδα.

δ) Οι λεπτομέρειες καθορισμού των εσόδων, ο τρόπος είσπραξης αυτών ως και κάλυψης των δαπανών του πρώτου έτους λειτουργίας και

ε) Κάθε λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

4. Μέχρι την έκδοση του άνω προεδρικού διατάγματος ο Επίτροπος χρησιμοποιεί την τεχνική υποδομή που παρέχεται από τον Ο.Τ.Ε.

Άρθρο 16

Καθήκοντα του Επιτρόπου για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία

1. Ο Επίτροπος για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία ως και η υπ'αυτών υπηρεσία προστασίας απορρήτου ενεργούν κάθε τι που είναι κατά την κρίση τους αναγκαίο για την επιτέλεση της αποστολής τους, δηλαδή του ελέγχου των δημόσιων αρχών και των φορέων παροχής στο κοινό υπηρεσιών ανταπόκρισης και επικοινωνίας όσον αφορά την διασφάλιση και την προστασία του απορρήτου της ανταπόκρισης. Ενδεικτικά:

α) Ελέγχουν τις διατάξεις των Δικαστικών Συμβουλίων που επιβάλλουν τον περιορισμό της αποδέσμευσης του απορρήτου και την πιστή τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

β) Ελέγχουν χωρίς προειδοποίηση τις κάθε είδους εγκαταστάσεις, τα αρχεία και τα κάθε είδους έγγραφα των κρατικών Αρχών, της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών, του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος ως και κάθε άλλου

νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες ανταπόκρισης και επικοινωνίας.

γ) Μπορούν να ζητούν από τις άνω αρχές τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ως και από τους εποπτεύοντες υπουργούς κάθε πληροφορία ή έγγραφο χρήσιμο κατά την κρίση τους για την επιτέλεση του έργου τους, να προβαίνουν σε έρευνες σε αρχεία να κατάσχουν συντηρητικά τα μέσα παραβίασης του απορρήτου που υποπίπτουν στην αντίληψη τους.

δ) Ο Επίτροπος έχει όλες τις αρμοδιότητες Εισαγγελικής και Ανακριτικής αρχής και ενεργεί κάθε αναγκαία κατά την κρίση του έρευνα για την επίτευξη του σκοπού του. Ο Επίτροπος και οι υπηρεσίες του μπορούν να διενεργούν διοικητικές εξετάσεις και να καλούν προς εξέταση κάθε πρόσωπο που κατά την κρίση τους η κατάθεση του είναι αναγκαία ή χρήσιμη προς επιτέλεση του ελεγκτικού τους έργου. Σε περίπτωση που καλείται Υπουργός ή Πολιτικός Προϊστάμενος Δημόσιας Αρχής ή Διοίκηση Νομικού Προσώπου παροχής υπηρεσιών επικοινωνίας και ανταπόκρισης, την διοικητική εξέταση διενεργεί αυτοπροσώπως ο Επίτροπος.

ε) Μπορούν να δίνουν συμβουλές και να προβαίνουν σε συστάσεις σε οποιαδήποτε δημόσια αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που παρέχει στο κοινό υπηρεσίες επικοινωνίας και ανταπόκρισης για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της προστασίας του απορρήτου. Για τον ίδιο σκοπό μπορούν να εκδίδουν γνωμοδοτήσεις μετά από αιτήσεις των παραπάνω αρχών ή φορέων για θέματα επικοινωνίας και ανταπόκρισης.

2. Κατά την εκτέλεση των άνω καθηκόντων τους το προσωπικό της υπηρεσίας προστασίας απορρήτου έχει εξουσίες και αρμοδιότητες ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων και ενεργεί υπό την άμεση εποπτεία και τον έλεγχο του Επιτρόπου για την ελεύθερη ανταπόκριση.

3. Υπουργός, Προϊστάμενος οποιασδήποτε δημόσιας αρχής ή υπηρεσίας ή ΝΠΔΔ, ως και η διοίκηση οποιουδήποτε νομικού προσώπου, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που παρέχει στο κοινό υπηρεσίες επικοινωνίας και ανταπόκρισης είναι υποχρεωμένοι να παράσχουν στον Επίτροπο ή στην υπ'αυτόν υπηρεσία προστασίας απορρήτου κάθε διευκόλυνση στο έργο τους, κάθε ζητούμενη πληροφορία ή έγγραφο, ως και κάθε ζητούμενη εξήγηση ή κατάθεση. Σε περίπτωση άρνησης ή κωλυσιεργίας ο Επίτροπος συντάσσει σχετική έκθεση την οποία υποβάλλει όπου προβλέπεται στο επόμενο άρθρο.

Άρθρο 17

Εξουσίες του Επιτρόπου για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία

1. Ο Επίτροπος για την ελεύθερη ανταπόκριση και επικοινωνία στο τέλος κάθε χρόνου συντάσσει έκθεση του γενομένου έργου ελέγχου της διασφάλισης και προστασίας του απορρήτου της ανταπόκρισης, την οποία υποβάλλει στη Βουλή των Ελλήνων. Στην έκθεση αυτή μπορούν να διατυπώνονται γενικότερες παρατηρήσεις, να επισημαίνονται παραλείψεις και να προτείνεται η λήψη μέτρων.

2. Η Βουλή των Ελλήνων κατά την άνω ετήσια λογοδοσία, αλλά και σε κάθε άλλη περίπτωση κατά την οποία η ίδια αποφασίζει, καλεί ενώπιόν της ή ενώπιον του Τμήματος ή της Επιτροπής, που κατά τον κανονισμό αυτής είναι αρμόδια, τον Επίτροπο όπως παραστεί αυτοπροσώπως και παράσχει διευκρινίσεις.

3. Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία ο Επίτροπος διαπιστώνει παραβίαση του παρόντος νόμου, παραβίαση του απορρήτου της ανταπόκρισης ως και δυσχέραση

του ελεγκτικού του έργου συντάσσει ειδική έκθεση, την οποία υποβάλλει ως ακολούθως:

α) Στον καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα, όταν προκύπτουν ενδείξεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων, προς άσκηση ποινικής δίωξης.

β) Στη Βουλή των Ελλήνων όταν ενέχεται στις άνω πράξεις Υπουργός.

γ) Στη Βουλή των Ελλήνων όταν ενέχεται στις άνω πράξεις Διοίκηση δημόσιας Αρχής ή του Ο.Τ.Ε. ή της ΕΥΠ ή άλλου νομικού προσώπου του ευρύτερου δημόσιου τομέα οι οποίοι διορίζονται μετά από ακρόαση της κατά τον Κανονισμό Επιτροπής της Βουλής.

δ) Στον εποπτεύοντα Υπουργό όταν ενέχεται στις άνω πράξεις προϊστάμενος ή Διοίκηση κάθε άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή δημόσιας αρχής ή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, παροχής στο κοινό υπηρεσιών ανταπόκρισης και επικοινωνίας.

ε) Στον Προϊστάμενο ή την Διοίκηση δημόσιας Αρχής ή υπηρεσίας ή φορέα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου παροχής στο κοινό υπηρεσιών επικοινωνίας και ανταπόκρισης, όταν ενέχεται στις άνω πράξεις υπάλληλος αυτών προκειμένου να ασκηθεί κατ' αυτού πειδαρχικός έλεγχος με το ερώτημα της οριστικής απολύσεως.

Άρθρο 18

Υποχρεώσεις των υπηρεσιών του Επιτρόπου για την ελεύθερη επικοινωνία και ανταπόκριση.

Ο Επίτροπος για την ελεύθερη επικοινωνία και ανταπόκριση και το προσωπικό των υπηρεσιών του υπέχουν τις υποχρεώσεις που βαρύνουν δημόσιο λειτουργό για τη διαφύλαξη του απορρήτου για όσα περιέρχονται σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 19

Λοιπές εξουσίες του Επιτρόπου για την ελεύθερη επικοινωνία και ανταπόκριση.

Ο Επίτροπος για την επικοινωνία και ανταπόκριση έχει δικαίωμα σε περίπτωση διαπίστωσης παραβίασης του παρόντος νόμου ως και παραβίασης του απορρήτου της ανταπόκρισης να καταλογίσει σε βάρος των υπευθύνων των παραβάσεων αυτών τα έξοδα που απαιτήθηκαν για την διαπίστωση των γενομένων παραβάσεων. Τα ποσά του καταλογισμού εισπράττονται ως δημόσια έσοδα και αποδίδονται στον Επίτροπο αποτελούν δε πρόσθετα έσοδα προς κάλυψη δαπανών των υπηρεσιών αυτού.

Άρθρο 20

Καταργούμενες διατάξεις

Απο την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται:

α) το άρθρο 11 ν. 1916/90,

β) το ν.δ. 792/1971,

γ) το άρθρο 561 του εμπορικού νόμου,

δ) το άρθρο 1 παρ.1 περ.ιβ' του α.ν. 511/1947 που κυρώθηκε με το ν. 539/1948

ε) το άρθρο 3 του ν. 4277/1929 (265), που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 52 παρ. 3 του ν.δ. 165/1973 (ΦΕΚ 228)

στ) το άρθρο 3 περ. α' του τηλεφωνικού κανονισμού που έχει εγκριθεί με την απόφαση 1130/1969 του διοικητικού συμβουλίου του ΟΤΕ (ΦΕΚ 820 Β) και το άρθρο 5 παρ. 4 εδάφιο 2 του ίδιου κανονισμού, όπως αντικαταστάθηκε με απόφαση 1198/1971 του πιο πάνω συμβουλίου (ΦΕΚ 797 Β), όπως ισχύουν μετά την απόφαση 1845/19-7-1984 του ίδιου συμβουλίου (ΦΕΚ 678 Β).

ζ) το άρθρο 88 της απόφασης 103782/16-6-1960 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Δημοσίων Εργων (ΦΕΚ 310 Β).

η) το άρθρο 3α του νέου τηλεγραφικού κανονισμού εσωτερικού, που έχει δημοσιευτεί στο ΦΕΚ 799/1971 Β' με την πράξη 737655/301112/19.1971 του διοικητή και προέδρου του διοικητικού συμβουλίου του Ο.Τ.Ε., το άρθρο 5 παρ. 7,8 και 9 του ίδιου κανονισμού και το άρθρο 17 παρ. 1,2,3,4, και του 5 του ίδιου κανονισμού όπως η παράγραφος 3 έχει τροποποιηθεί με την απόφαση 1277/24-7-1973 του διοικητικού συμβουλίου του ΟΤΕ, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1122/1973, τεύχος Β με την πράξη 301122/3091/75/28-8-1973 του Διοικητή και Προέδρου του Δ.Σ. του ΟΤΕ, όπως ισχύουν μετά την απόφαση 1852/18-9-1984 του ίδιου συμβουλίου (ΦΕΚ 823 Β).

θ) τα άρθρα 33 παρ. 1, 34, 35, 36, 37 του Κανονισμού Ταχυδρομικής Υπηρεσίας - Επιστολικού Ταχυδρομείου (1953 κατά το μέρος τους που αναφέρονται στις κατά το άρθρο 19 του Συντάγματος επιστολές).

Άρθρο 21 Έναρξη ισχύος

Ο νόμος αυτός αρχίζει να ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.